

Η καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης COVID-19

Η συσχέτιση μεταξύ της ύπαρξης παραγόντων κινδύνου ή προϋπάρχουσας καρδιαγγειακής νόσου με αυξημένο κίνδυνο επιπλοκών και θνητότητας σε ασθενείς με λοίμωξη COVID-19 είναι δυστυχώς διαπιστωμένη ήδη από τους πρώτους μήνες της πανδημίας. Εξάλλου, οι περισσότερες ιογενείς λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού δημιουργούν σοβαρότερες επιπλοκές σε ασθενείς με καρδιαγγειακά νοσήματα και επιδεινώνουν την υποκείμενη νοσολογική οντότητα. Ειδικότερα στην περίπτωση λοίμωξης COVID-19 έχει παρατηρηθεί ένα ευρύ φάσμα καρδιακών επιπλοκών που εκτείνεται από την ασυμπτωματική αύξηση ειδικών μυοκαρδιακών ενζύμων όπως η τροπονίνη έως το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου και την επιδείνωση ή ανάπτυξη νέας καρδιακής ανεπάρκειας. Οι πιθανοί άμεσοι και έμμεσοι μηχανισμοί μυοκαρδιακής βλάβης σε ασθενείς με COVID-19 περιλαμβάνουν βλάβες λόγω των χαμηλών επιπέδων οξυγόνου και της γενικευμένης φλεγμονής, θρομβώσεις μικρών αγγείων και αποσταθεροποίηση/ρήξη αθηρωματικών πλακών με απότοκο το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου, μυοκαρδιοπάθεια προκαλούμενη από ακραία στρεσογόνα ερεθίσματα και λιγότερο συχνά φλεγμονή του μυοκαρδίου (μυοκαρδίτιδα).

Μέχρι πρότινος δεν ήταν πλήρως διευκρινισμένο το ποσοστό ασθενών που αναπτύσσουν καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης COVID-19. Τα περιστατικά επιβεβαιωμένης μυοκαρδίτιδας είναι σχετικά σπάνια στο γενικό πληθυσμό ασθενών με λοίμωξη COVID-19 όπως έχουν καταδείξει πρόσφατες μελέτες (<https://www.ahajournals.org/doi/10.1161/CIRCULATIONAHA.121.054824>). Τα ευρήματα πρόσφατης δημοσιευμένης αναδρομικής μελέτης στα πλαίσια της οποίας αναλύθηκαν δεδομένα από περισσότερους από 6000 νοσηλευόμενους ασθενείς με λοίμωξη COVID-19 στο μεγαλύτερο δίκτυο νοσοκομείων στην περιοχή της Νέας Υόρκης, συνοψίζουν οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Επίκουρος Καθηγητής **Αλέξανδρος Μπριασούλης** και Καθηγητής **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) (<https://www.jacc.org/doi/10.1016/j.jacc.2021.03.006>). Το πιο ενθαρρυντικό εύρημα της συγκεκριμένης μελέτης ήταν ότι μεταξύ νοσηλευόμενων ασθενών με COVID-19 χωρίς προηγούμενο ιστορικό καρδιακής ανεπάρκειας, το ποσοστό που ανέπτυξε νεοδιαγνωσθείσα καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή κατά τη διάρκεια της νοσηλείας ήταν 0.6%. Από τους ασθενείς αυτούς με νεοδιαγνωσθείσα καρδιακή ανεπάρκεια ένας στους πέντε δεν είχαν άλλους καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου και ήταν νεότεροι συγκριτικά με τους υπόλοιπους νοσηλευόμενους ασθενείς. Οι ασθενείς αυτοί είχαν υψηλότερο κίνδυνο εισαγωγής σε μονάδα εντατικής θεραπείας και διασωλήνωσης. Ειδικά οι νεότεροι ασθενείς χωρίς καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου παρουσίασαν ακόμη υψηλότερο κίνδυνο διασωλήνωσης αλλά χαμηλότερη θνητότητα πιθανώς λόγω του νεαρού της ηλικίας τους και της απουσίας άλλων παραγόντων κινδύνου. Συμπερασματικά, η καρδιακή ανεπάρκεια ως επιπλοκή της λοίμωξης COVID-19 δεν είναι ιδιαίτερα συχνή σε ασθενείς χωρίς προηγούμενη διάγνωση καρδιακής ανεπάρκειας αλλά όταν συμβαίνει συνδέεται με σοβαρές ενδονοσοκομειακές επιπλοκές.

Με βάση τα ανωτέρω ευρήματα, καταδεικνύεται η επιτακτική ανάγκη πρόληψης της νόσου ειδικά σε ασθενείς με καρδιαγγειακούς παράγοντες κινδύνου, η οποία έχει ως κύριους άξονες τη λήψη ατομικών μέτρων προστασίας και τον εμβολιασμό. Τέλος, αναδεικνύεται η αξία των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων ασθενών και η συλλογή δεδομένων σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα, καθώς με την χρήση σύγχρονων αναλυτικών τεχνικών και μοντέλων μηχανικής μάθησης μπορούμε να οδηγηθούμε σε συμπεράσματα που θα βελτιώσουν την υγεία των ασθενών αλλά και την απόδοση των συστημάτων υγείας.